§6. KHÁI NIỆM VỀ PHÉP DỜI HÌNH VÀ HAI HÌNH BẰNG NHAU

1.19. a) $M' = (1; 1) \equiv M$.

b) $M'' = (-3 ; 1)$.

1.20. Gọi d_1 là ảnh của d qua phép quay tâm O góc 90°. Vì d chứa tâm quay O nên d_1 cũng chứa O. Ngoài ra d_1 vuông góc với d nên d_1 có phương trình $x + 2y = 0$.

Gọi d' là ảnh của d_1 qua phép tịnh tiến vectơ $\vec{v}$. Khi đó phương trình của d' có dạng $x + 2y + C = 0$. Vì d' chứa $O'(3 ; 1)$ là ảnh của O qua phép tịnh tiến vectơ $\vec{v}$ nên $3 + 2 + C = 0$, từ đó $C = -5$. Vậy phương trình của d' là $x + 2y - 5 = 0$.

1.21. (h.1.37) Gọi $Q_{(I,\,\alpha)}$ là phép quay tâm I góc α. Lấy đường thẳng d bất kì qua I.

Gọi d' là ảnh của d qua phép quay tâm I góc $\frac{\alpha}{2}$. Lấy điểm M bất kì và gọi $M' = Q_{(I,\,\alpha)}(M)$. Gọi M'' là ảnh của M qua phép đối xứng qua trục d, M_1 là ảnh của M'' qua phép đối xứng qua trục d'. Gọi J là giao của MM'' với d, H là giao của $M''M_1$ với d'. Khi đó ta có đẳng thức giữa các góc lượng giác sau :

$$\begin{aligned}(IM, IM_1) &= (IM, IM'') + (IM'', IM_1)\\ &= 2(IJ, IM'') + 2(IM'', IH)\\ &= 2(IJ, IH)\\ &= 2\frac{\alpha}{2} = \alpha = (IM, IM').\end{aligned}$$

Từ đó suy ra $M' \equiv M_1$. Như vậy M' có thể xem là ảnh của M sau khi thực hiện liên tiếp hai phép đối xứng qua hai trục d và d'.

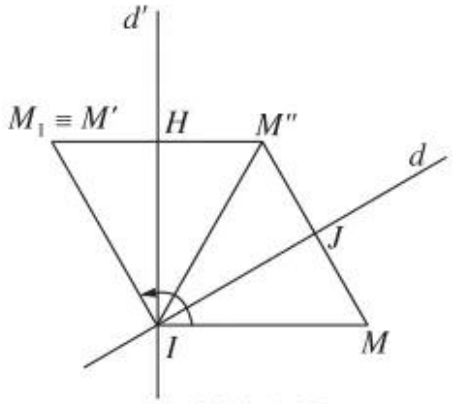

Hình 1.37

1.22. (h.1.38) a) Gọi F là phép đối xứng qua đường trung trực d của cạnh AB, G là phép đối xứng qua đường trung trực d' của cạnh IE. Khi đó F biến AI thành BI, G biến BI thành BE. Từ đó suy ra phép dời hình có được bằng cách thực hiện liên tiếp hai phép biến hình F và G sẽ biến AI thành BE.

Hơn nữa, gọi J là giao của d và d', thì dễ thấy $JA = JB$, $JI = JE$ và $2(JI, JB) = (JI, JE) = 45^o$ (vì $JE \parallel IB$). Do đó theo kết quả của bài 1.21, phép dời hình nói trên chính là phép quay tâm J góc 45°.

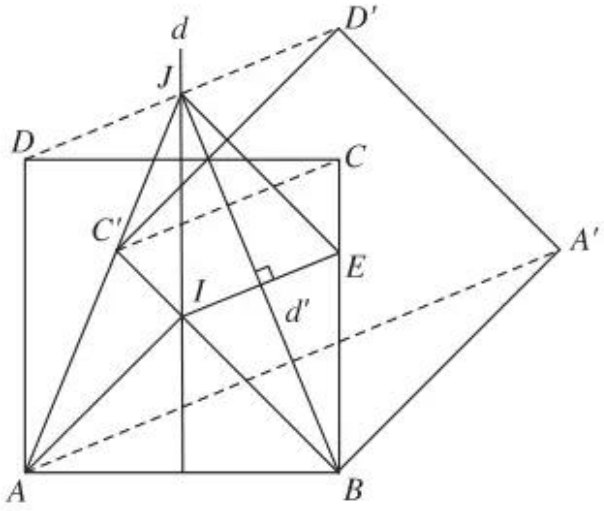

Hình 1.38

+ ***Lưu ý.*** Có thể tìm được nhiều phép dời hình biến AI thành BE.

b) F biến các điểm A, B, C, D thành B, A, D, C ; G biến các điểm B, A, D, C thành B, A', D', C'. Do đó ảnh của hình vuông $ABCD$ qua phép dời hình nói trên là hình vuông $BA'D'C'$ đối xứng với hình vuông $BADC$ qua d'.